

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus
DYDDIAD:	18 Mawrth 2024
LLEOLIAD:	Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron / o bell drwy gynhadledd fideo
TEITL:	Argaeledd grantiau ar gyfer sefydliadau a busnesau yng Ngheredigion

Cefndir

Yng Ngheredigion, mae amrywiaeth o grantiau ar gael i sefydliadau a busnesau at wahanol ddibenion, yn bennaf i gefnogi eu twf, eu harloesedd a'u cyfraniad i'r economi. Mae'r rhesymau pam mae busnesau'n derbyn grantiau gan y sector cyhoeddus yn cynnwys:

1. Ymchwil a Datblygu. Yn aml darperir grantiau i fusnesau sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau ymchwil a datblygu i annog creu cynnyrch, prosesau neu dechnolegau newydd a all wella cystadleurwydd a sbarduno twf economaidd.
2. Creu Swyddi: Gellir dyfarnu grantiau i fusnesau sy'n dangos y potensial i greu swyddi newydd neu gadw'r rhai presennol, yn enwedig mewn ardaloedd neu ddiwydiannau dan anfantais economaidd, fel rhan o ymdrechion y llywodraeth i ysgogi cyflogaeth.
3. Arloesi ac Entrepreneuriaeth: Gall grantiau gefnogi mentrau entrepreneuriaidd a busnesau cychwynnol arloesol trwy ddarparu cyllid ar gyfer datblygiad cam cynnar, prototeipio a phrofi cynnyrch neu wasanaeth newydd yn y farchnad.
4. Mentrau Diwydiant-Benodol: Gall llywodraethau neu sefydliadau gynnig grantiau i fusnesau sy'n gweithredu mewn diwydiannau neu sectorau penodol i ysgogi twf, mynd i'r afael â heriau'r diwydiant, neu hyrwyddo gweithgaredd ym maes cynaliadwyedd ac amgylcheddol. Yng Ngheredigion, mae grantiau i gefnogi'r sector bwyd-amaeth a

thwristiaeth wedi bod ar gael ar adegau penodol.

5. Datblygu Rhanbarthol: Defnyddir grantiau weithiau fel offeryn ar gyfer datblygu rhanbarthol, gyda'r nod o gefnogi busnesau mewn ardaloedd sydd heb eu datblygu neu eu tan ddatblygu i sbarduno twf economaidd a chreu cyfleoedd cyflogaeth.

6. Hyrwyddo allforio: Gellir dyfarnu grantiau i fusnesau sy'n dymuno ehangu i farchnadoedd rhyngwladol neu gynyddu eu gweithgareddau allforio, gan helpu i hybu masnach dramor a chryfhau economi'r wlad.

7. Effaith Gymdeithasol: Darperir rhai grantiau i fusnesau sy'n dangos ymrwymiad i gyfrifoldeb cymdeithasol, cynaliadwyedd neu ddatblygu cymunedol, gan gefnogi mentrau sydd o fudd i gymdeithas tra'n cyflawni amcanion busnes ar yr un pryd.

Yn gyffredinol, mae grantiau'n cymell twf busnes, arloesi a datblygiad economaidd-gymdeithasol trwy ddarparu cymorth ariannol a chefnogaeth i fusnesau sy'n dangos eu bod yn cyfrannu i'r amcanion cyhoeddus hyn.

Mae grantiau hefyd ar gael i sefydliadau cymunedol i gefnogi datblygiad mentrau sy'n cefnogi datblygiad cyfleusterau a gweithgareddau yn y cymunedau hynny.

Yn gynyddol, mae llywodraethau'n tueddu i ffafrio'r defnydd o arian ailgylchadwy ar ffurf benthyciadau, neu gymysgedd o grantiau a chyllid ailgylchadwy, i wneud y cronfeydd presennol yn fwy cynaliadwy i'r dyfodol.

Mae'r wybodaeth yn y papur hwn ond yn gynrychiolaeth o rywfaint o'r cyllid cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd i fusnesau a sefydliadau yng Ngheredigion, ac nid yw'n rhestr gynhwysfawr. Mae llywodraethau neu gyrff y Llywodraeth yn lansio rhaglenni ariannu ar wahanol adegau i gefnogi blaenoriaethau a pholisïau'r Llywodraeth, felly cynghorir busnesau i ddefnyddio'r gefnogaeth sydd ar gael a chwilio'n eang am gymorth a allai fod ar gael ar unrhyw un adeg.

Cyllid grant sydd ar gael ar hyn o bryd

Ar hyn o bryd yng Ngheredigion, mae Cronfa Ffyniant Gyffredin Llywodraeth y DU wedi galluogi sefydlu dau gynllun grant:

Cronfa Datblygu a Chefnogi Cymunedol Cynnal y Cardi, a Chronfa Cefnogi Cynnal y Cardi. Mae Cronfa Datblygu a Chymorth Cymunedol Cynnal y Cardi'n cael ei darparu drwy 2 becyn:

1. **Cynllun Grant Bach £1,000 - £10,000**
2. **Cynllun Grant Mawr £10,001 - £50,000 (Ni fydd ceisiadau mwy yn cael eu gwahardd ond bydd angen rhesymeg gadarn)**

Mae'r gronfa hon yn cefnogi ystod o weithgareddau refeniw a chyfalaf sy'n cynnwys.

- Cefnogi ac ymgysylltu â phobl, busnesau a chymunedau lleol i ddarparu atebion cynaliadwy ond arloesol i fynd i'r afael â rhai o'r heriau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol sy'n wynebu ein hardaloedd.
- Treialu ffyrdd newydd o weithio
- Galluogi cymunedau i fuddsoddi ac adfer mannau cymunedol a pherthnasoedd.
- Creu'r sylfeini ar gyfer datblygu economaidd ar lefelau lleol
- Cefnogi gwead cymdeithasol cymunedau sy'n galluogi pobl i fod eisiau byw, gweithio, chwarae a dysgu yn y cymunedau hynny.

Mae'r gronfa'n canolbwyntio ar;

- Gwelliannau i seilwaith presennol, cymunedol a chymdogaeth gan gynnwys mannau gwyrdd lleol.
- Datblygu a hyrwyddo digwyddiadau a phrofiadau lleol drwy gydol y flwyddyn sy'n annog pobl i ymweld â'r ardal leol.
- Profi, trwy gynlluniau peilot ac astudiaethau dichonoldeb
- Cefnogi'r diwydiannau creadigol
- Buddsoddi yn y gallu a adeiladu seilwaith a chynaliadwyedd i grwpiau cymunedol gan gynnwys cynllunio olyniaeth.
- Mesurau cymunedol i leihau costau byw gan gynnwys mesurau i wella effeithlonrwydd ynni a brwydro yn erbyn tlodi tanwydd a newid hinsawdd.
- Buddsoddi a chymorth ar gyfer seilwaith digidol ar gyfer cyfleusterau cymunedol lleol

Mae Cronfa Cefnogi Busnes Lleol Cynnal y Cardi yn cael ei chyflwyno drwy 2 becyn.

1. **Grant Busnesau Bach £1,000 - £10,000**
2. **Grant Datblygu Busnes £10,001 - £50,000 (Ni fydd ceisiadau mwy yn cael eu gwahardd ond bydd angen rhesymeg gadarn)**

Nod y gronfa hon yw cryfhau ecosystemau entrepreneuriaid lleol a chefnogi busnesau ar bob cam o'u datblygiad i ddechrau, cynnal, tyfu ac arloesi, gan gynnwys trwy rwydweithiau lleol.

Mae'r gronfa hon yn cefnogi ystod o weithgareddau refeniw a chyfalaf sy'n cynnwys;

- Hybu economi Ceredigion, cefnogi busnesau a galluogi cyflogaeth.
- Cefnogi entrepreneuriaid newydd gyda'u dyheadau busnes cychwynnol.
- Cefnogi busnesau presennol gyda'u cynlluniau twf.
- Hwyluso a chefnogi'r Sector Menter Gymdeithasol i wireddu eu cyfleoedd.
- Adeiladu gwytnwch a gallu o fewn busnesau yn enwedig mewn perthynas â datgarboneiddio, effeithlonrwydd ynni a chymorth digidol.

Mae'r gronfa'n canolbwyntio ar;

- Gweithgaredd entrepreneuriaeth
- Cefnogi busnesau newydd a datblygu twf
- Arloesi a Sgiliau
- Hyrwyddo'r defnydd o sgiliau a chyfarpar digidol ar gyfer busnesau lleol
- Cefnogaeth i gryfhau ymdrechion i datgarboneiddio a hyrwyddo effeithlonrwydd ynni.
- Gwaith comisiynu strategol / dichonoldeb
- Hybiau menter a chydweithrediadau i alluogi busnesau i rannu arfer da.

Yng Ngheredigion hefyd, mae cynllun grant Cymunedau Mentrus Arfor wedi bod ar gael, ond mae bellach wedi'i rannu'n llawn. Mae hyn wedi canolbwyntio ar alluogi busnesau i greu cyfleoedd gyrfa hirdymor i bobl allu datblygu a thyfu gyrfa yma yng Ngheredigion.

Drwy'r ddau gynllun, mae dros 50 o fusnesau eisoes wedi cael eu cefnogi, ac mae'r nifer yn cynyddu. Bydd dros 100 o swyddi wedi'u creu drwy'r rhaglenni cymorth presennol.

Grantiau a chymorth sector-benodol:

Twristiaeth

Cronfa Buddsoddi Twristiaeth Cymru

Mae'r gronfa'n cynnwys cymysgedd o gyllid ad-daladwy a grant, gan dargedu prosiectau buddsoddi cyfalaf cymwys yn y sector twristiaeth yng Nghymru. Gellir ei ddefnyddio naill ai i uwchraddio asedau presennol, neu greu asedau newydd o ansawdd uchel yn y sector twristiaeth.

Er mwyn cael ei ystyried am gymorth gan Gronfa Buddsoddi Twristiaeth Cymru, bydd angen i ymgeisydd:

- Ymrwymo i gefnogi strategaeth Ffyniant i Bawb Llywodraeth Cymru a dangos ymrwymiad i'r pedwar o ofynion y Contract Economaidd – (Cryfder Economaidd ac Addasadwyedd, Gwaith Teg, Hyrwyddo Lles, a Charbon Isel a Gwytnwch Hinsawdd)
- Bod wedi'i leoli yng Nghymru a dangos sut y bydd y prosiect yn ysgogi twf mewn marchnadoedd newydd a phresennol ac yn creu a/neu'n diogelu swyddi.

- Dangos hyfywedd ariannol a'r gallu i ad-dalu dros gyfnod y pecyn ariannu.

Bwyd-amaeth

Y brif raglen grant o gymorth ariannol sydd wedi bod ar gael i'r diwydiant bwyd a diod yng Nghymru yn ddiweddar yw'r cynllun Sbarduno Busnesau Bwyd (FBAS), sydd wedi cefnogi buddsoddiadau yn y diwydiant bwyd a diod. Nid yw ar agor ar hyn o bryd gan fod y gyllideb bresennol wedi ei rannu'n llawn.

Mae cymorth technegol a chynghor ar gael o hyd i fusnesau (wedi'i ariannu hyd at 100% ar gyfer busnesau bach) trwy raglen Helix, lle mae Cyngor Sir Ceredigion, drwy Ganolfan Bwyd Cymru, yn rhan o'r bartneriaeth sydd yn darparu'r gwasanaeth.

Grantiau Gwella Trefi

Mae'r Grant Creu Lleoedd Trawsnewid Trefi, a weinyddir gan Gyngor Sir Ceredigion drwy Gyngor Sir Powys sy'n gweithredu fel yr Awdurdod arweiniol yng nghanolbarth y rhanbarth ar gyfer y rhaglen hon a gefnogir gan Lywodraeth Cymru, yn cynnig cymorth ar gyfer ystod eang o brosiectau, o ddatblygiadau seilwaith gwyrdd i welliannau masnachol a phreswyl i berchnogion busnes.

Bydd angen i brosiectau posibl fodloni meini prawf cymhwysedd a fydd yn cynnwys dangos cysylltiadau clir â Chynllun Lle Tref presennol neu Strategaeth Canol y Dref. Hefyd, bydd angen i brosiectau posibl fodloni'r meini prawf Fframwaith Grant Creu Lleoedd Trawsnewid Trefi.

Gall ymgeiswyr drafod prosiectau posibl gyda'u swyddog prosiect lleol a all roi cyngor a helpu gyda'r broses mynegi diddordeb.

Bydd y grant yn rhedeg am 3 blynedd yn dechrau 01/04/22, gyda phrosiectau angen eu cwblhau erbyn 01/03/25.

Mae'r cynllun yn agored i fusnesau preifat, gan gynnwys datblygwyr, busnesau'r trydydd sector, a'r sector cyhoeddus. Nid yw ar gael i unigolion preifat.

Grantiau wedi'u targedu gan bolisi

Cymorth arloesi

Mae llawer o ffocws y Llywodraeth (Llywodraeth y DU drwy UKRI) a Llywodraeth Cymru ar gefnogi Ymchwil a Datblygu ac Arloesi.

Yng Nghymru, mae rhaglen Cymorth Arloesi Hyblyg Llywodraeth Cymru yn helpu busnesau, y trydydd sector, cyrff sector cyhoeddus a sefydliadau ymchwil, i arloesi a chreu cynhyrchion a gwasanaethau newydd, cynyddu masnacheiddio, gwella sgiliau a sicrhau bod Cymru'n parhau i fod yn gystadleuol ac yn ymdrechu tuag at leihau allyriadau carbon yn y dyfodol.

Mae SMART FIS yn helpu trwy yrru ymchwil ac arloesi blaengar. Ei nod unigol yw helpu sefydliadau yng Nghymru i gyflawni "Rhagoriaeth Arloesedd" trwy ddatblygu Cynlluniau Arloesi ochr yn ochr â thîm o arbenigwyr sy'n darparu arbenigedd, ymgynghorwyr a chyllid.

Sgiliau

Mae ystod eang o raglenni ar gael i fusnesau gefnogi hyfforddiant a datblygiad ar gyfer gweithwyr.

Benthyciadau a gefnogir gan y Llywodraeth

Banc Datblygu Cymru

Sefydlwyd Banc Datblygu Cymru gan Lywodraeth Cymru i gefnogi economi Cymru drwy ei gwneud yn haws i fusnesau gael y cyllid sydd ei angen i ddechrau, cryfhau a thyfu.

Mae'n cynnig benthyciadau busnes hyblyg i ystod o fusnesau o fusnesau newydd a busnesau sy'n tyfu i gynlluniau olyniaeth gan gynnwys pryniant gan weithwyr.

Mae benthyciadau yn amrywio o £1k i £10m dros gyfnod o hyd at 15 mlynedd gyda chyfraddau llog sefydlog.

Banc Busnes Prydain – Cronfa Buddsoddi Cymru

Bydd Cronfa Fuddsoddi Cymru yn darparu £130 miliwn o gyllid busnes newydd i Gymru.

Nod y gronfa yw ysgogi twf economaidd cynaliadwy trwy gefnogi arloesedd a chreu cyfle lleol i fusnesau newydd a busnesau sy'n tyfu ledled Cymru.

Mae Cronfa Fuddsoddi Cymru yn cynnig amrywiaeth o opsiynau cyllid masnachol gyda benthyciadau llai o £25,000 i £100,000, cyllid dyled o £100,000 i £2 filiwn a buddsoddiad ecwiti hyd at £5 miliwn. Mae'r gronfa ar gael ar draws Cymru gyfan.

Mae gan weithredwyr y gronfa dargedau penodol i gefnogi prosiectau yn y canolbarth.

Cyllid y Fargen Dwf

Bydd Bargaen Twf Canolbarth Cymru yn sicrhau sawl buddsoddiad strategol yn y canolbarth, a fydd yn cefnogi twf yr economi. Nid yw'n gynllun grant busnes, er y gallai rhywfaint o gymorth wedi'i dargedu fod ar gael ar gyfer datblygu cyfleusterau (adeiladau) newydd ar gyfer busnesau (y mae prinder ohonynt) trwy ei raglen Safleoedd ac Adeiladau, sy'n cael ei datblygu ar hyn o bryd.

PWRPAS YR ADRODDIAD:

Rhoi cefndir a diweddariad i'r Pwyllgor ar gipolwg o'r rhaglenni cymorth sydd ar gael i fusnesau yng Ngheredigion, gan ganolbwyntio'n benodol ar gymorth ariannol (grant).

**MAE CRAFFU RHESWM WEDI
GOFYN AM Y WYBODAETH:**

Mae cefnogi twf busnesau yng Ngheredigion yn elfen allweddol o'r Strategaeth Economaidd, ac mae argaeledd cymorth ariannol yn rhan allweddol o sicrhau twf cynaliadwy i rai busnesau. Mae'n ddefnyddiol i'r Pwyllgor Craffu allu asesu effaith y mecanweithiau cymorth i lywio polisi'r dyfodol drwy ddarparu tystiolaeth ar effeithiolrwydd y rhaglenni sydd ar gael.

A oes asesiad effaith integredig wedi'i gwblhau? Os nad ydych, nodwch pam

Ddim ar hyn o bryd

Crynodeb:
Hirdymor:
Integreiddiad:
Cydweithio:
Cyfranogiad:
Ataliad:

ARGYMHELLIAD (S): Bod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Llewyrchus yn ystyried yr adroddiad ac yn rhoi adborth ar y materion a godwyd ynddo.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD (AU):

Helpu i sicrhau bod y camau priodol yn cael eu cymryd i gefnogi twf yr economi yng Ngheredigion.

Enw Cyswllt: Russell Hughes-Pickering, Arwyn Davies
Dynodi: Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Rheolwr Corfforaethol
Dyddiad yr Adroddiad: 8/3/24

Acronymau:

Atodiadau:

